

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

25. ledna 2022*

„Řízení o předběžné otázce – Životní prostředí – Směrnice 2012/19/EU – Odpadní elektrická a elektronická zařízení – Povinnost financovat náklady spojené s nakládáním s odpadem z fotovoltaických panelů – Zpětný účinek – Zásada právní jistoty – Nesprávné provedení směrnice – Odpovědnost členského státu“

Ve věci C-181/20,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Nejvyššího soudu (Česká republika) ze dne 12. března 2020, došlým Soudnímu dvoru dne 24. dubna 2020, v řízení

VYSOČINA WIND a.s.

proti

České republice – Ministerstvu životního prostředí,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda, L. Bay Larsen, místopředseda, A. Arabadžev (zpravodaj), A. Prechal, K. Jürimäe, C. Lycourgos, E. Regan, N. Jääskinen, I. Ziemele a J. Passer, předsedové senátů, M. Ilešič, T. von Danwitz, M. Safjan, A. Kumin a N. Wahl, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za VYSOČINA WIND a.s. M. Florou, advokátem,
- za českou vládu M. Smolkem, J. Vlácillem a L. Dvořákovou, jako zmocněnci,
- za německou vládu J. Möllerem a S. Heimerl, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: čeština.

- za Evropský parlament C. Ionescu Dima, O. Hrstkovou Šolcovou a W. D. Kuzmienkem, jako zmocněnci,
- za Radu Evropské unie A. Maceroni a M. Moorem, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi L. Haasbeek a P. Ondrůškem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 15. července 2021,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 13 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/19/EU ze dne 4. července 2012 o odpadních elektrických a elektronických zařízeních (OEEZ) (Úř. věst. 2012, L 197, s. 38).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi provozovatelkou solární elektrárny VYSOČINA WIND a.s. a Českou republikou – Ministerstvem životního prostředí (Česká republika) ve věci žaloby uvedené společnosti na náhradu škody vzniklé v důsledku údajně nesprávného provedení směrnice 2012/19.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 2002/96/ES

- 3 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/96/ES ze dne 27. ledna 2003 o odpadních elektrických a elektronických zařízeních (OEEZ) (Úř. věst. 2003, L 37, s. 24; Zvl. vyd. 15/07, s. 359) v čl. 7 odst. 3 stanovila, že členské státy zajistí, že výrobci nebo třetí strany jednající jejich jménem provedou pro účely výpočtu cílů využití odpadních elektrických a elektronických zařízení (OEEZ) záznamy o hmotnosti OEEZ, jejich konstrukčních částech, materiálech nebo látkách při vstupu (input) do zpracovatelského zařízení a výstupu (output) z něj nebo při vstupu (input) do zařízení na využití nebo recyklaci.
- 4 Článek 9 této směrnice, nadepsaný „Financování týkající se OEEZ od uživatelů jiných, než jsou domácnosti“, stanovil:
„Členské státy zajistí, aby bylo nejpozději od 13. srpna 2005 výrobci zajištěno financování nákladů na sběr, zpracování, využití a environmentálně šetrné odstraňování OEEZ od uživatelů jiných, než jsou domácnosti, z výrobků uvedených na trh po 13. srpnu 2005.

U OEEZ z výrobků uvedených na trh před 13. srpnem 2005 (historický odpad) zajišťují financování nakládání výrobci. Jako náhradní řešení mohou členské státy stanovit, že do tohoto financování budou částečně nebo úplně zapojeni i jiní uživatelé, než jsou domácnosti.

Výrobci a uživatelé jiní, než jsou domácnosti, mohou, aniž by byla dotčena tato směrnice, uzavírat dohody, kterými sjednají jiné způsoby financování.“

- 5 Článek 13 směrnice 2002/96, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/34/ES ze dne 11. března 2008 (Úř. věst. 2008, L 81, s. 65), stanovil:

„Přijmou se jakékoli změny, které jsou nezbytné k přizpůsobení čl. 7 odst. 3, přílohy IB (zejména vzhledem k možnému doplnění o svítidla v domácnostech, přímo žhavené žárovky a fotoelektrické výrobky, tj. solární panely), přílohy II (zejména při zohlednění nového technického vývoje ve zpracování OEEZ) a příloh III a IV vědeckému a technickému pokroku. Tato opatření, jež mají za účel změnit jiné než podstatné prvky této směrnice, se přijímají regulativním postupem s kontrolou podle čl. 14 odst. 3.

Před provedením změn příloh [Evropská k]omise mimo jiné vede konzultace s výrobcí elektrických a elektronických zařízení, provozovateli recyklačních zařízení, zpracovateli odpadů, organizacemi zaměřenými na ochranu životního prostředí a sdruženími zaměstnanců a spotřebitelů.“

Směrnice 2003/108/ES

- 6 V bodě 3 odůvodnění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/108/ES ze dne 8. prosince 2003, kterou se mění směrnice 2002/96 (Úř. věst. 2003, L 345, s. 106; Zvl. vyd. 15/07, s. 692), se uvádí:

„V souladu se společným prohlášením Komise přezkoumala finanční dopady na výrobce vyplývající z platného znění článku 9 směrnice [2002/96] a dospěla k závěru, že povinnost přijímat zpět odpadní elektrická a elektronická zařízení uvedená na trh v minulosti představuje závazek se zpětným účinkem, k němuž nebyla přijata žádná opatření a který některé výrobce pravděpodobně vystaví závažnému ekonomickému riziku.“

- 7 Směrnice 2003/108 nahradila článek 9 směrnice 2002/96 tímto textem:

„1. Členské státy zajistí, aby bylo nejpozději od 13. srpna 2005 výrobcí zajištěno financování nákladů na sběr, zpracování, využití a environmentálně šetrné odstraňování OEEZ od uživatelů jiných, než jsou domácnosti, z výrobků uvedených na trh po 13. srpnu 2005.

Členské státy zajistí, aby bylo nejpozději od 13. srpna 2005 zajištěno financování nákladů, pokud jde o OEEZ z výrobků uvedených na trh před 13. srpnem 2005 (historický odpad), způsobem stanoveným ve třetím a čtvrtém pododstavci.

V případě nahrazování historického odpadu ekvivalentními novými výrobky nebo novými výrobky plnicími stejnou funkci zajistí financování nákladů výrobcí těchto výrobků při jejich dodání. Jako náhradní řešení mohou členské státy stanovit, že do tohoto financování budou částečně nebo úplně zapojeni i jiní uživatelé, než jsou domácnosti.

Pokud jde o ostatní historický odpad, zajistí financování nákladů uživatelé jiní, než jsou domácnosti.

2. Výrobci a uživatelé jiní, než jsou domácnosti, mohou, aniž je dotčena tato směrnice, uzavírat dohody o jiných způsobech financování.“

Směrnice 2008/98/ES

- 8 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic (Úř. věst. 2008, L 312, s. 3; oprava Úř. věst. 2012, L 99, s. 35) definuje v čl. 3 bodě 1 pojem „odpad“ tak, že se jím rozumí „jakákoli látka nebo předmět, kterých se držitel zbavuje nebo má v úmyslu se zbavit nebo se od něho požaduje, aby se jich zbavil“.
- 9 Článek 14 této směrnice stanoví:
- „1. V souladu se zásadou ‚znečišťovatel platí‘ musí náklady spojené s nakládáním s odpady nést prvotní původce odpadu, nebo současný či předchozí držitel odpadu.
2. Členské státy mohou rozhodnout, že náklady spojené s nakládáním s odpady musí částečně nebo plně nést výrobce výrobk[u], z něhož se stal odpad, a že tyto náklady mohou sdílet distributoři tohoto výrobku.“

Směrnice 2012/19

- 10 Směrnice 2012/19 zrušila směrnicí 2002/96.
- 11 V bodech 9, 12 a 23 odůvodnění směrnice 2012/19 se uvádí:
- „(9) Do oblasti působnosti této směrnice by měla spadat veškerá [elektrická a elektronická zařízení (EEZ)] používaná spotřebiteli a EEZ určená k profesionálnímu použití. Tato směrnice by se měla použít, aniž by byly dotčeny právní předpisy Unie týkající se požadavků na bezpečnost a ochranu zdraví všech osob, které přicházejí do styku s OEEZ, zvláštní právní předpisy Unie týkající se nakládání s odpady [...] a právní předpisy Unie týkající se návrhu výrobku [...]. Cílů této směrnice lze dosáhnout i bez toho, aby byly do její oblasti působnosti zahrnuty velké pevné instalace, jako jsou ropné plošiny, přepravní systémy zavazadel na letištích nebo výtahy. Do oblasti působnosti této směrnice by však mělo být zahrnuto jakékoli zařízení, které není zvláště navrženo a nainstalováno jako část těchto instalací a které může plnit svou funkci, i když není jejich součástí. Příkladem takového zařízení jsou osvětlovací zařízení nebo fotovoltaické panely.
- [...]
- (12) Zavedení odpovědnosti výrobce podle této směrnice je jedním ze způsobů, jak podporovat takové návrhy a výrobu EEZ, které zcela zohlední a usnadní jejich opravu, možnou modernizaci, opětovné použití, demontáž a recyklaci.
- [...]
- (23) [...] Členské státy by měly pobízet výrobce k převzetí plné odpovědnosti za sběr OEEZ, zejména financováním sběru v celém odpadním řetězci, [...] podle zásady ‚znečišťovatel platí‘. K dosažení maximálního účinku koncepce odpovědnosti výrobce je třeba, aby každý výrobce odpovídal za financování nakládání s odpady ze svých vlastních výrobků. Výrobce by měl mít možnost výběru, zda chce plnit tuto povinnost samostatně, anebo se zapojit do kolektivního systému. Každý výrobce by měl při uvádění svého výrobku na trh poskytnout finanční záruku, aby se předešlo tomu, že by náklady spojené s nakládáním s OEEZ z bezprizorných výrobků nesla společnost nebo ostatní výrobci. Odpovědnost za

financování nakládání s historickými odpady by měli sdílet všichni stávající výrobci v kolektivních systémech financování, do kterých přispívají úměrně všichni výrobci působící na trhu v okamžiku, kdy dochází ke vzniku nákladů. [...] U zařízení s dlouhým životním cyklem, která spadají do oblasti působnosti této směrnice, jako jsou například fotovoltaické panely, by mělo být co nejlépe využito stávajících systémů sběru a využití za předpokladu, že splňují požadavky stanovené touto směrnicí.“

- 12 Článek 1 této směrnice stanoví, že „[t]outo směrnicí se stanoví opatření na ochranu životního prostředí a lidského zdraví tím, že se zabrání nepříznivým vlivům vzniku [odpadu z EEZ] a nakládání s ním nebo že se tyto vlivy sníží, a tím, že se omezí negativní dopady využívání zdrojů alepší se jeho účinnost v souladu s články 1 a 4 směrnice [2008/98], což přispěje k udržitelnému rozvoji“.
- 13 Článek 2 odst. 1 směrnice 2012/19 stanoví:
- „Tato směrnice se použije na [EEZ] takto:
- a) od 13. srpna 2012 do 14. srpna 2018 (přechodné období), s výhradou odstavce 3, na EEZ spadající do kategorií uvedených v příloze I. Příloha II obsahuje demonstrativní seznam EEZ spadajících do kategorií uvedených v příloze I;
- b) od 15. srpna 2018, s výhradou odstavců 3 a 4, na všechna EEZ. Všechna EEZ se zařadí do kategorií uvedených v příloze III. Příloha IV obsahuje nevýčerpávající seznam EEZ spadajících do kategorií uvedených v příloze III (otevřená oblast působnosti).“
- 14 Článek 3 odst. 1 písm. a) této směrnice definuje „elektrické a elektronické zařízení“ nebo „EEZ“ jako „zařízení, jehož správná funkce závisí na elektrickém proudu nebo na elektromagnetickém poli, a zařízení k výrobě, přenosu a měření tohoto proudu a pole, které je určeno pro použití s napětím nepřesahujícím 1 000 V pro střídavý proud a 1 500 V pro stejnosměrný proud“.
- 15 Podle čl. 3 odst. 1 písm. e) téže směrnice se „odpadním elektrickým a elektronickým zařízením“ nebo „OEEZ“ rozumí „elektrické a elektronické zařízení, které je odpadem ve smyslu čl. 3 bodu 1 směrnice [2008/98], včetně všech konstrukčních částí, podsestav a spotřebních materiálů, které jsou součástí výrobku v době jeho vyřazení“.
- 16 Článek 4 uvedené směrnice stanoví:
- „Aniž jsou dotčeny požadavky právních předpisů Unie o řádném fungování vnitřního trhu a o návrhu výrobků, [...] zasazují se členské státy o spolupráci mezi výrobcí a provozovateli recyklačních zařízení a o opatření zaměřená na podporu návrhů a výroby EEZ, zejména s ohledem na snazší opětovné použití, demontáž a využití OEEZ, jejich konstrukčních částí a materiálů. [...]“
- 17 Článek 12 směrnice 2012/19, nadepsaný „Financování týkající se OEEZ z domácností“, v odstavci 4 stanoví, že OEEZ z výrobků uvedených na trh do 13. srpna 2005 je třeba považovat za „historický odpad“.

- 18 Článek 13 této směrnice, nadepsaný „Financování týkající se OEEZ od uživatelů jiných, než jsou domácnosti“, zní:

„1. Členské státy zajistí, aby výrobci financovali náklady na sběr, zpracování, využití a k životnímu prostředí šetrné odstraňování OEEZ od uživatelů jiných, než jsou domácnosti, pocházejících z výrobků uvedených na trh po 13. srpnu 2005.

Náklady nahrazování historického odpadu rovnocennými novými výrobky nebo novými výrobky plnícími stejnou funkci financují výrobci [V případě nahrazování historického odpadu rovnocennými novými výrobky nebo novými výrobky plnícími stejnou funkci financují náklady výrobci] těchto výrobků při jejich dodání. Jako alternativní řešení mohou členské státy stanovit, že za toto financování částečně nebo úplně odpovídají i uživatelé jiní než domácnosti.

Pokud jde o ostatní historický odpad, financují náklady uživatelé jiní než domácnosti.

2. Aniž je dotčena tato směrnice, mohou výrobci a uživatelé jiní než domácnosti uzavírat dohody o jiných způsobech financování.“

- 19 Článek 24 odst. 1 uvedené směrnice upřesňuje:

„Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do 14. února 2014. Neprodleně sdělí Komisi znění těchto předpisů.“

- 20 V příloze I směrnice 2012/19, nadepsané „Kategorie EEZ spadajících do oblasti působnosti této směrnice během přechodného období podle čl. 2 odst. 1 písm. a)“, jsou uvedeny fotovoltaické panely. Uvedeny jsou i v příloze II této směrnice, jež obsahuje demonstrativní seznam EEZ, která spadají do kategorií uvedených v příloze I, jakož i v příloze IV uvedené směrnice, jež obsahuje nevyčerpávající seznam EEZ, která spadají do kategorií uvedených v příloze III téže směrnice.

České právo

- 21 Česká republika provedla závazky, které pro ni vyplývaly ze směrnice 2002/96, zejména přijetím zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů (dále jen „zákon o odpadech“).
- 22 Dne 30. května 2012 bylo do tohoto zákona vloženo nové ustanovení § 37p, zavádějící mechanismus financování nakládání s odpadem ze solárních panelů. Podle tohoto ustanovení má prostřednictvím příspěvků na recyklaci povinnost financovat nakládání s odpadem ze solárních panelů uvedených na trh do dne 1. ledna 2013 provozovatel solární elektrárny. Tomuto provozovateli byla za tímto účelem stanovena povinnost nejpozději do 30. června 2013 uzavřít smlouvu zajišťující kolektivní systém financování, a to tak, aby bylo toto financování zajištěno nejpozději k 1. lednu 2019. V případě solárních panelů uvedených na trh po 1. lednu 2013 dopadá tato povinnost na jejich výrobce.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 23 VYSOČINA WIND provozuje solární elektrárnu zprovozněnou v roce 2009, a to za využití fotovoltaických panelů uvedených na trh po 13. srpnu 2005, ale před 1. lednem 2013.

- 24 V souladu s povinností stanovenou v § 37p zákona o odpadech se tato společnost podílela na financování nákladů spojených s nakládáním s odpadem z fotovoltaických panelů a z tohoto titulu uhradila v letech 2015 a 2016 příspěvky v celkové výši 1 613 773,24 Kč (přibližně 59 500 eur).
- 25 VYSOČINA WIND měla za to, že tato povinnost je přímým důsledkem nesprávného provedení směrnice 2012/19 Českou republikou a uhrazení těchto příspěvků představuje škodu, a podala proto proti tomuto členskému státu k Obvodnímu soudu pro Prahu 10 (Česká republika) žalobu na náhradu škody. Konkrétně má za to, že § 37p zákona o odpadech je v rozporu s čl. 13 odst. 1 směrnice 2012/19, který ukládá výrobcí EEZ, a nikoli uživatelí EEZ, financovat náklady spojené s nakládáním s odpadem z fotovoltaických panelů uvedených na trh po 13. srpnu 2005.
- 26 Rozsudkem ze dne 6. dubna 2018 uvedený soud této žalobě zcela vyhověl. Česká republika se proti tomuto rozsudku bránila podáním odvolání, které Městský soud v Praze (Česká republika) označil za nedůvodné a rozsudkem ze dne 14. listopadu 2018 jej zamítl. Podle uvedeného soudu je ze znění čl. 13 odst. 1 směrnice 2012/19 zřejmé, že financování nákladů spojených s nakládáním s odpadem z fotovoltaických panelů uvedených na trh po 13. srpnu 2005 má být zajištěno výrobcí, takže § 37p zákona o odpadech, kterým byla tato povinnost ponechána na uživatelích, není v souladu s touto směrnicí.
- 27 Česká republika proto podala k Nejvyššímu soudu (Česká republika) dovolání, ve kterém zaprvé tvrdila, že takový výklad čl. 13 odst. 1 směrnice 2012/19 vede k nepřipustné retroaktivitě tohoto ustanovení. Zadruhé mnoho výrobců, kteří uvedli fotovoltaické panely na trh mezi lety 2005 a 2013, již neexistuje, a proto jim povinnost financovat nakládání s odpadem z fotovoltaických panelů nelze uložit. Zatřetí podle České republiky skutečnost, že Komise neshledala v rámci provedení řízení EU Pilot žádné pochybení v provedení směrnice 2012/19 do vnitrostátního práva a nezahájila proti České republice řízení o nesplnění povinnosti, dokládá, že tento členský stát provedl směrnicí 2012/19 správně, jak Komise údajně potvrdila na bilaterální schůzce konané dne 1. října 2018.
- 28 Za těchto okolností má předkládající soud pochybnosti o výkladu čl. 13 odst. 1 směrnice 2012/19, protože je sice nesporné, že toto ustanovení ukládá členským státům stanovit výrobcům povinnost financovat náklady spojené s nakládáním s odpadem z fotovoltaických panelů, pokud jde o panely uvedené na trh po 14. únoru 2014, kdy uplynula lhůta k provedení této směrnice, a že u historického odpadu z fotovoltaických panelů uvedených na trh před 13. srpnem 2005 mohou členské státy tuto povinnost uložit uživatelům, avšak pochybnost vyvstává ohledně uvedené povinnosti financování ve vztahu k odpadu z fotovoltaických panelů uvedených na trh v době od 13. srpna 2005 do 14. února 2014.
- 29 Podle předkládajícího soudu je třeba nejprve určit okamžik vzniku povinnosti financovat náklady spojené s nakládáním s odpadem z fotovoltaických panelů. V tomto ohledu sdílí stanovisko žalobkyně v původním řízení, podle něhož tato povinnost vzniká až se vznikem odpadu, a nikoli, jak tvrdí Česká republika, s uvedením takových panelů na trh. Fotovoltaické panely, které byly uvedeny na trh před uplynutím lhůty k provedení této směrnice, tedy před 14. únorem 2014, a ze kterých vznikne odpad po tomto datu, jsou proto podle názoru předkládajícího soudu ve věcné působnosti směrnice 2012/19, takže povinnost v tomto smyslu uložená článkem 13 odst. 1 uvedené směrnice není v žádném případě retroaktivní.
- 30 Dále má předkládající soud pochybnosti o tom, zda byla směrnice 2012/19 provedena do českého právního řádu řádně, protože zaprvé sama Komise při přijímání směrnice 2003/108, kterou se mění směrnice 2002/96, dospěla k závěru, že povinnost financovat náklady spojené s nakládáním

s odpadem z výrobků uvedených na trh před uplynutím lhůty k provedení poslední uvedené směrnice představuje závazek se zpětným účinkem, který některé výrobce pravděpodobně vystaví závažnému ekonomickému riziku, přičemž tyto závěry lze obdobně vztáhnout na fotovoltaické panely, jež byly nově zahrnuty do rozsahu unijní právní úpravy směrnicí 2012/19. Zadruhé je podle něj ohroženo legitimní očekávání výrobců fotovoltaických panelů, kteří nemohli předpokládat, že jim bude v budoucnu taková povinnost financování uložena i ve vztahu k fotovoltaickým panelům uvedeným na trh již v minulosti, takže náklady takového financování nemohli promítnout do ceny svých výrobků. Zatřetí by podle předkládajícího soudu mohlo dojít k nerovnému zacházení mezi uživateli, kteří vnitrostátním právem stanovenou povinnost financování splnili již před uplynutím lhůty k provedení směrnice 2012/19, a těmi, kteří tak neučinili. Začtvrté poukazuje uvedený soud na to, že ani Spolková republika Německo, Řecká republika a Rakouská republika neprovedly uvedenou směrnicí zachováním povinnosti výrobců financovat náklady spojené s nakládáním s odpadem z výrobků uvedených na trh po 13. srpnu 2005.

31 Konečně si předkládající soud klade otázku, zda vnitrostátní právní úprava není v rozporu s unijním právem, jelikož po přijetí směrnice 2012/19 nadále trvaly smlouvy, které měli provozovatelé solárních elektráren povinnost uzavřít k zajištění financování nákladů spojených s nakládáním s odpadem z fotovoltaických panelů ve formě dílčích splátek, i když podle uvedené směrnice měl nakládání s tímto odpadem financovat výrobce.

32 Za těchto podmínek se Nejvyšší soud rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být čl[ánek] 13 [směrnice 2012/19] vykládán tak, že brání členskému státu uložit povinnost financovat náklady na sběr, zpracování, využití a k životnímu prostředí šetrné odstraňování OEEZ pocházejících z fotovoltaických panelů uvedených na trh [do 1. ledna 2013], jejich uživatelům, a nikoli výrobcům?

2) V případě, že bude první [...] otázka zodpovězena kladně, má pro posuzování podmínek odpovědnosti členského státu za škodu způsobenou jednotlivci porušením unijního práva vliv skutečnost, o jakou jde v původním řízení, že členský stát sám upravil způsob financování odpadu z fotovoltaických panelů ještě před přijetím směrnice [2012/19], která fotovoltaické panely nově zahrnula do rozsahu unijní úpravy a povinnost financovat náklady uložila výrobcům, a to i ve vztahu k těm panelům, které byly uvedeny na trh před uplynutím její implementační lhůty (a samotným přijetím úpravy na unijní úrovni)?“

33 Soudní dvůr vyzval podle čl. 61 odst. 1 svého jednacího řádu účastníky původního řízení a další zúčastněné ve smyslu článku 23 statutu Soudního dvora Evropské unie, aby písemně odpověděli na některé otázky týkající se zejména platnosti čl. 13 odst. 1 směrnice 2012/19.

K předběžným otázkám

K první otázce

34 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 13 odst. 1 směrnice 2012/19 vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, kterou se povinnost financovat náklady spojené s nakládáním s odpadem z fotovoltaických panelů uvedených na trh do 1. ledna 2013 ukládá uživatelům těchto panelů, a nikoli jejich výrobcům.

- 35 Úvodem je třeba konstatovat, že i když se tato otázka formálně týká jen výkladu čl. 13 odst. 1 směrnice 2012/19, z odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že se předkládající soud zamýšlí rovněž nad tím, zda je toto ustanovení s ohledem na jeho případný zpětný účinek platné. Uvedený soud v podstatě zdůrazňuje, že by takový účinek mohl vyplývat ze skutečnosti, že podle uvedeného ustanovení musí být náklady spojené s nakládáním s odpadem z fotovoltaických panelů financovány výrobcí, pokud tento odpad pochází z výrobků uvedených na trh po 13. srpnu 2005, kdy lhůta pro provedení stanovená touto směrnicí ještě neuplynula. Toto ustanovení by tak mohlo zakládat závazek se zpětným účinkem, který by některé výrobce pravděpodobně vystavil závažnému ekonomickému riziku.
- 36 V souladu s rozdělením funkcí mezi vnitrostátní soudy a Soudní dvůr při uplatňování článku 267 SFEU přitom sice přísluší vnitrostátním soudům, aby rozhodly o relevanci položených otázek, avšak pouze Soudnímu dvoru přísluší, aby ze všech poznatků předložených vnitrostátním soudem vytěžil ty prvky unijního práva, které s přihlédnutím k předmětu sporu vyžadují výklad nebo posouzení platnosti (rozsudek ze dne 17. září 2020, *Compagnie des pêches de Saint-Malo*, C-212/19, EU:C:2020:726, bod 27 a citovaná judikatura).
- 37 V důsledku toho je třeba za účelem poskytnutí úplné odpovědi předkládajícímu soudu přezkoumat rovněž platnost čl. 13 odst. 1 směrnice 2012/19 vzhledem k zásadě právní jistoty, a to v rozsahu, v němž uvedené ustanovení vyžaduje, aby financování nákladů spojených s nakládáním s odpadem z fotovoltaických panelů zajišťovali výrobci v případě odpadu z těch panelů, které byly uvedeny na trh po 13. srpnu 2005, to znamená v okamžiku před vstupem této směrnice v platnost.
- 38 Nejprve je tedy třeba provést výklad čl. 13 odst. 1 směrnice 2012/19 požadovaný předkládajícím soudem. V případě, že by toto ustanovení mělo být vykládáno v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, kterou se povinnost financovat náklady spojené s nakládáním s odpadem z fotovoltaických panelů uvedených na trh po 13. srpnu 2005 ukládá jejich uživatelům, a nikoli výrobcům, bude následně nutné přezkoumat platnost uvedeného ustanovení.
- 39 V tomto ohledu je zaprvé třeba připomenout, že podle ustálené judikatury nemůže být výsledkem výkladu ustanovení unijního práva odstranění jakéhokoli užitečného účinku jasného a přesného znění tohoto ustanovení (rozsudek ze dne 6. září 2012, *Czop a Punakova*, C-147/11 a C-148/11, EU:C:2012:538, bod 32 a citovaná judikatura). Proto se Soudní dvůr v případě, kdy smysl ustanovení unijního práva jednoznačně vyplývá ze samotného znění tohoto ustanovení, nemůže od tohoto výkladu odchýlit.
- 40 Podle čl. 13 odst. 1 směrnice 2012/19 mají přitom členské státy povinnost zajistit, aby výrobci financovali náklady na sběr, zpracování, využití a k životnímu prostředí šetrné odstraňování OEEZ od uživatelů jiných, než jsou domácnosti, pocházejících z výrobků uvedených na trh po 13. srpnu 2005.
- 41 Podle definice uvedené v čl. 3 odst. 1 písm. e) této směrnice spadají pod pojem „OEEZ“ elektrická a elektronická zařízení, která jsou odpadem ve smyslu čl. 3 bodu 1 směrnice 2008/98, včetně všech konstrukčních částí, podsestav a spotřebních materiálů, které jsou součástí výrobku v době jeho vyřazení.
- 42 Konkrétně se směrnice 2012/19 podle čl. 2 odst. 1 písm. a) vztahuje již v přechodném období od 13. srpna 2012 do 14. srpna 2018 na EEZ spadající do kategorií uvedených v její příloze I, mezi nimiž jsou výslovně uvedeny fotovoltaické panely, které jsou rovněž uvedeny v příloze II této

směrnice, jež upřesňuje tyto kategorie EEZ, jakož i v bodech 9 a 23 jejího odůvodnění, v nichž je zejména zdůrazněno, že do oblasti působnosti této směrnice spadají výrobky s dlouhým životním cyklem, jako jsou například fotovoltaické panely.

- 43 Jak v podstatě uvedla generální advokátka v bodě 29 svého stanoviska, unijní normotvůrce tak naprosto jednoznačně vyjádřil svůj záměr, aby fotovoltaické panely byly považovány za EEZ ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. a) směrnice 2012/19, a tudíž spadaly do oblasti působnosti této směrnice.
- 44 Je tedy třeba konstatovat, že čl. 13 odst. 1 směrnice 2012/19 vyžaduje, aby členské státy přijaly právní a správní předpisy nezbytné k tomu, aby odpovědnost za financování nákladů spojených s nakládáním s odpadem z fotovoltaických panelů nesli jejich výrobci, a nikoli uživatelé, byly-li tyto panely uvedeny na trh po 13. srpnu 2005.
- 45 Článek 13 odst. 1 směrnice 2012/19 musí proto být vykládán v tom smyslu – aniž je dotčen přezkum platnosti zmíněný v bodě 38 tohoto rozsudku – že brání vnitrostátní právní úpravě, kterou se povinnost financovat náklady spojené s nakládáním s odpadem z fotovoltaických panelů uvedených na trh po 13. srpnu 2005 ukládá uživatelům těchto panelů, a nikoli jejich výrobcům.
- 46 S ohledem na tento výklad je zadruhé nezbytné, jak je uvedeno v bodech 37 a 38 tohoto rozsudku, posoudit i platnost tohoto ustanovení.
- 47 V tomto ohledu je třeba připomenout, že zásada právní jistoty, která je jednou z obecných zásad unijního práva, vyžaduje, aby právní pravidla byla jasná a přesná a jejich účinky byly předvídatelné, především pokud mohou vyvolat nepříznivé důsledky pro jednotlivce a podniky, tak aby právní subjekty mohly jednoznačně rozpoznat svá práva a povinnosti a postupovat podle toho [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 28. března 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, bod 161, a ze dne 30. dubna 2019, Itálie v. Rada (Kvóta pro rybolov mečouna obecného ve Středozemním moři), C-611/17, EU:C:2019:332, bod 111 a citovaná judikatura]. Kromě toho podle ustálené judikatury platí, že i když zásada právní jistoty brání tomu, aby byla nová právní norma použita se zpětnou účinností, a sice na situace završené před jejím vstupem v platnost, tatáž zásada vyžaduje, aby každá faktická situace byla obvykle posuzována, pokud není výslovně stanoveno jinak, ve světle v daném okamžiku účinných právních norem (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 3. září 2015, A2A, C-89/14, EU:C:2015:537, bod 37, a ze dne 26. března 2020, Hungeod a další, C-496/18 a C-497/18, EU:C:2020:240, bod 94 a citovaná judikatura).
- 48 Kromě toho se nová právní norma použije bezprostředně na budoucí účinky situace vzniklé za platnosti dřívějšího zákona, jakož i na nové právní situace (rozsudky ze dne 15. ledna 2019, E. B., C-258/17, EU:C:2019:17, bod 50, a ze dne 14. května 2020, Azienda Municipale Ambiente, C-15/19, EU:C:2020:371, bod 57 a citovaná judikatura). Jinak tomu ovšem může být – s výhradou zásady zákazu zpětné účinnosti právních aktů – tehdy, když je nová norma spojena se zvláštními ustanoveními, která zvláštním způsobem určují podmínky jejího použití v čase (rozsudky ze dne 16. prosince 2010, Stichting Natuur en Milieu a další, C-266/09, EU:C:2010:779, bod 32; ze dne 26. března 2015, Komise v. Moravia Gas Storage, C-596/13 P, EU:C:2015:203, bod 32, a ze dne 15. ledna 2019, E. B., C-258/17, EU:C:2019:17, bod 50).

- 49 Výjimečně tomu může být jinak i tehdy, jak v podstatě podotkla generální advokátka v bodě 63 svého stanoviska, pokud to vyžaduje cíl obecného zájmu a je náležitě respektováno legitimní očekávání dotčených osob (rozsudky ze dne 26. dubna 2005, „Goed Wonen“, C-376/02, EU:C:2005:251, bod 33, a ze dne 19. března 2009, Mitsui & Co. Deutschland, C-256/07, EU:C:2009:167, bod 32).
- 50 V projednávané věci z čl. 2 odst. 1 písm. a) směrnice 2012/19 vyplývá, že se tato směrnice použije na zařízení uvedená v její příloze I, včetně fotovoltaických panelů, od 13. srpna 2012, což je datum, které se ostatně shoduje s datem jejího vstupu v platnost, a sice – v souladu s článkem 26 uvedené směrnice – dvacátým dnem po jejím vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*, ke kterému došlo dne 24. července 2012. Naproti tomu podle čl. 24 odst. 1 téže směrnice měly členské státy povinnost dosáhnout souladu s ustanoveními této směrnice do 14. února 2014.
- 51 Právní norma stanovená v čl. 13 odst. 1 směrnice 2012/19 se tak *ratione temporis* použije jen tehdy, jsou-li v ní vyjmenované činnosti sběru, zpracování, využití a k životnímu prostředí šetrného odstraňování odpadu z fotovoltaických panelů realizovány v době od 13. srpna 2012. Byly-li totiž takové činnosti provedeny před uvedeným datem, dotčené panely již k uvedenému datu neexistovaly a náklady spojené s těmito činnostmi byly k datu vstupu směrnice 2012/19 v platnost již vynaloženy, takže čl. 13 odst. 1 se na tyto činnosti nemůže uplatnit.
- 52 S ohledem na judikaturu uvedenou v bodech 47 a 48 tohoto rozsudku je proto třeba určit, zda může být uplatněním právní normy stanovené v čl. 13 odst. 1 směrnice 2012/19 – podle které povinnost zajistit financování nákladů spojených s nakládáním s odpadem z fotovoltaických panelů uvedených na trh po 13. srpnu 2005, pokud se tyto panely staly nebo se stanou odpadem v době od 13. srpna 2012, mají výrobci – zasaženo do situace završené před vstupem této směrnice v platnost, nebo zda má takové uplatnění naopak upravovat budoucí účinky situace vzniklé před vstupem této směrnice v platnost.
- 53 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle unijní právní úpravy platné před přijetím směrnice 2012/19 byla povinnost financovat náklady spojené s nakládáním s odpadem z fotovoltaických panelů upravena článkem 14 směrnice 2008/98, který ponechával na členských státech, zda povinnost nést náklady na takové nakládání ponese současný či předchozí držitel odpadu, nebo výrobce či distributor fotovoltaických panelů.
- 54 Vstup čl. 13 odst. 1 směrnice 2012/19 v platnost – a s ním související povinnost provést toto ustanovení do vnitrostátního právního řádu – měl proto v případě, že se členský stát před přijetím směrnice 2012/19 rozhodl uložit povinnost nést náklady spojené s nakládáním s odpadem z fotovoltaických panelů uživatelům těchto panelů, a nikoli jejich výrobcům, jak učinila Česká republika, dopad – jak podotkla generální advokátka v bodech 53 a 57 svého stanoviska – na situace završené před vstupem této směrnice v platnost.
- 55 Takovou změnu rozdělení nákladů spojených s nakládáním s odpadem z fotovoltaických panelů, které existovalo na základě právní úpravy platné k datu uvedení těchto panelů na trh a jejich prodeje za určitou cenu, přičemž výrobce nemůže toto datum a tuto obchodní transakci následně změnit, totiž nelze považovat za použití nového pravidla na budoucí účinky situace vzniklé za platnosti dřívějšího pravidla, protože předmětné účinky jsou již – na rozdíl od účinků dotčených ve věci, ve které byl vydán rozsudek ze dne 14. května 2020, Azienda Municipale Ambiente (C-15/19, EU:C:2020:371), a která se týkala změny doby následné péče o skládku po jejím uzavření, k níž došlo v okamžiku, kdy byla dotčená skládka ještě v provozu – ve všech aspektech jednoznačné, potažmo završené.

- 56 Je pravda, že platnost ustanovení unijního práva nemůže být závislá na stavu vnitrostátního práva. Pokud ovšem unijní normotvůrce nejprve ponechá na členských státech, aby rozhodly o rozdělení nákladů spojených s nakládáním s odpadem z určitých výrobků, a následně se rozhodne zavést pravidlo, podle kterého musí tyto náklady ve všech členských státech nést výrobci, a to i ve vztahu k výrobkům, které tito výrobci již uvedli na trh v okamžiku, kdy platila uvedená dřívější unijní právní úprava, je třeba mít za to, že se toto pravidlo použije se zpětnou účinností ve smyslu judikatury citované v bodě 47 tohoto rozsudku, a může tedy být v rozporu se zásadou právní jistoty.
- 57 Za těchto podmínek je třeba ověřit, zda čl. 13 odst. 1 směrnice 2012/19 s ohledem na skutečnost, že se použije na fotovoltaické panely uvedené na trh v době mezi 13. srpnem 2005 a datem vstupu směrnice 2012/19 v platnost, tj. 13. srpnem 2012, takže upravuje situace završené před tímto posledně uvedeným datem, splňuje podmínky stanovené judikaturou připomenutou v bodech 48 a 49 tohoto rozsudku.
- 58 Je pravda, že toto nové pravidlo je spojeno se zvláštními ustanoveními, která zvláštním způsobem určují podmínky jeho použití v čase, ve smyslu uvedené judikatury, jelikož se výslovně a naprosto jednoznačně vztahuje na odpad z fotovoltaických panelů uvedených na trh po 13. srpnu 2005. Nové právní pravidlo, které se použije na dříve završené situace, nelze ovšem považovat za slučitelné se zásadou zákazu zpětné účinnosti právních aktů, jestliže následně a nepředvídatelně mění rozdělení nákladů, jejichž vzniku již nelze zabránit, protože hospodářské subjekty mohly při obchodních transakcích oprávněně vycházet z rozdělení těchto nákladů stanoveného v tehdy platné právní úpravě, takže toto nové pravidlo zbavuje tyto subjekty jakékoli reálné možnosti, aby se podle něj po jeho vstupu v platnost zařídily.
- 59 Dále je třeba v souvislosti s judikaturou citovanou v bodě 49 tohoto rozsudku, podle které může být použití nového pravidla se zpětnou účinností odůvodněno rovněž tehdy, pokud to vyžaduje cíl obecného zájmu a je náležitě respektováno legitimní očekávání dotčených osob, uvést, že v projednávané věci by použití čl. 13 odst. 1 směrnice 2012/19 se zpětnou účinností bylo v rozporu s cílem uvedeným v bodě 12 jejího odůvodnění, a sice cílem motivovat výrobce k tomu, aby při navrhování svých výrobků zcela zohlednili a usnadnili jejich opravu, možnou modernizaci, opětovné použití, demontáž a recyklaci. Jak totiž uvedla německá vláda v odpovědi na otázky Soudního dvora k písemnému zodpovězení, dosažení takového cíle se jeví jako obtížné, jelikož výrobci nemohli při navrhování fotovoltaických panelů předvídat, že budou později povinni zajistit financování nákladů spojených s nakládáním s odpadem z těchto panelů.
- 60 Co se týče skutečnosti uvedené Parlamentem, Radou Evropské unie a Komisí v jejich odpovědích na otázky Soudního dvora k písemnému zodpovězení – a sice že podle článku 13 směrnice 2002/96 mohla příloha IB této směrnice být později, v rámci změn nezbytných k přizpůsobení článku 7 odst. 3 této směrnice, jenž se týká výpočtu cílů využití OEEZ, kterých byli výrobci povinni dosáhnout, vědeckému a technickému pokroku, doplněna o fotovoltaické panely – ta nemůže vyvrátit úvahy uvedené v bodech 47 až 59 tohoto rozsudku. Je sice pravda, že toto ustanovení již v roce 2002 předesílalo, že výrobcům fotovoltaických panelů může být uložena povinnost nést náklady spojené s nakládáním s odpadem z panelů uvedených na trh od určitého data v budoucnu, které bude případně stanoveno novou směrnicí. Nemůže však být základem pro závěr, že tito výrobci museli očekávat, že jim taková povinnost financovat náklady spojené s nakládáním s odpadem z EEZ, jako je povinnost stanovená v čl. 13 odst. 1 směrnice 2012/19, bude uložena ve vztahu k fotovoltaickým panelům již uvedeným na trh v době mezi 13. srpnem 2005 a 13. srpnem 2012.

- 61 Za těchto podmínek je použití čl. 13 odst. 1 směrnice 2012/19 se zpětnou účinností v rozporu se zásadou právní jistoty.
- 62 Je proto třeba určit, že toto ustanovení je v rozsahu, v němž povinnost financovat náklady spojené s nakládáním s odpadem z fotovoltaických panelů uvedených na trh v době mezi 13. srpnem 2005 a 13. srpnem 2012 ukládá výrobcům, neplatné.
- 63 S ohledem na výše uvedené je třeba na první otázku odpovědět, že:
- článek 13 odst. 1 směrnice 2012/19 je v rozsahu, v němž povinnost financovat náklady spojené s nakládáním s odpadem z fotovoltaických panelů uvedených na trh v době mezi 13. srpnem 2005 a 13. srpnem 2012 ukládá výrobcům, neplatný;
 - článek 13 odst. 1 směrnice 2012/19 musí být vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, kterou se povinnost financovat náklady spojené s nakládáním s odpadem z fotovoltaických panelů uvedených na trh v době od 13. srpna 2012, kdy tato směrnice vstoupila v platnost, ukládá uživatelům těchto panelů, a nikoli jejich výrobcům.

K druhé otázce

- 64 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda musí být unijní právo vykládáno v tom smyslu, že pro posuzování podmínek odpovědnosti členského státu za škodu způsobenou jednotlivci porušením unijního práva má vliv skutečnost, že právní předpisy tohoto členského státu, které jsou v rozporu s unijní směrnicí, byly přijaty před přijetím této směrnice.
- 65 Předně je třeba konstatovat, že z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že tato otázka je položena pro případ, že by čl. 13 odst. 1 směrnice 2012/19 vyžadoval, aby povinnost financovat náklady spojené s nakládáním s odpadem z fotovoltaických panelů nesli ve vztahu k panelům uvedeným na trh do 1. ledna 2013 výrobci. Vzhledem k tomu, že z odpovědi na první otázku položenou předkládajícím soudem vyplývá, že tato povinnost musí být uložena ve vztahu k fotovoltaickým panelům uvedeným na trh od vstupu směrnice 2012/19 v platnost, tedy od 13. srpna 2012, je třeba mít za to, že podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda má skutečnost, že české právní předpisy o odpadech, které jsou v rozporu s unijním právem, byly přijaty před přijetím uvedené směrnice, vliv na posuzování podmínek odpovědnosti České republiky za škodu způsobenou uživateli fotovoltaických panelů uvedených na trh v době od 13. srpna 2012 do 1. ledna 2013.
- 66 Z informací obsažených ve spise předloženém Soudnímu dvoru přitom vyplývá, jak podotkla generální advokátka v bodě 94 svého stanoviska, že přetrvávají pochybnosti o tom, zda se spor v původním řízení skutečně týká fotovoltaických panelů uvedených na trh v době od 13. srpna 2012 do 1. ledna 2013.
- 67 Je nicméně třeba připomenout, že odmítnutí Soudního dvora rozhodnout o žádosti podané vnitrostátním soudem je možné pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými a právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny [rozsudek ze dne 2. července 2020, Magistrat der Stadt Wien (Křeček polní), C-477/19, EU:C:2020:517, bod 40 a citovaná judikatura].

- 68 Přitom vzhledem k tomu, že nelze vyloučit, že VYSOČINA WIND skutečně nabyla a při provozování solární elektrárny zprovozněné v roce 2009 používala fotovoltaické panely uvedené na trh v době od 13. srpna 2012 do 1. ledna 2013, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu, je třeba za účelem poskytnutí užitečné odpovědi tomuto soudu odpovědět na druhou otázku.
- 69 V této souvislosti je třeba připomenout, že Soudní dvůr opakovaně rozhodl, že nárok na náhradu újmy je podle unijního práva přiznán tehdy, jsou-li splněny tři podmínky, a sice zaprvé porušení pravidlo přiznává jednotlivcům práva, zadruhé porušení je dostatečně závažné a zatřetí mezi porušením povinnosti členského státu a újmou, která poškozeným vznikla, existuje přímá příčinná souvislost (rozsudky ze dne 5. března 1996, *Brasserie du pêcheur a Factortame*, C-46/93 a C-48/93, EU:C:1996:79, bod 51, a ze dne 8. července 2021, *Koleje Mazowieckie*, C-120/20, EU:C:2021:553, bod 61).
- 70 Z ustálené judikatury dále vyplývá, že podmínky připomenuté v předchozím bodě umožňující určit odpovědnost členského státu za škodu způsobenou jednotlivcům porušením unijního práva, které mu lze přičíst, musí být vnitrostátními soudy v zásadě uplatňovány v souladu s pokyny poskytnutými Soudním dvorem pro jejich uplatňování (rozsudek ze dne 29. července 2019, *Hochtief Solutions Magyarországi Fióktelepe*, C-620/17, EU:C:2019:630, bod 40 a citovaná judikatura).
- 71 V tomto ohledu je konkrétně ke druhé z uvedených podmínek třeba připomenout, že pro určení, zda existuje dostatečně závažné porušení unijního práva, musí vnitrostátní soud, jemuž byla předložena žaloba na náhradu škody, zohlednit všechny skutečnosti charakterizující situaci, která je mu předložena (rozsudek ze dne 29. července 2019, *Hochtief Solutions Magyarországi Fióktelepe*, C-620/17, EU:C:2019:630, bod 42).
- 72 V projednávané věci ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá, že více než měsíc před přijetím směrnice 2012/19, a sice 30. května 2012, český zákonodárce vložil do zákona o odpadech § 37p, který zavádí odpovědnost uživatelů za financování nákladů spojených s nakládáním s odpadem z fotovoltaických panelů uvedených na trh do 1. ledna 2013. V této souvislosti se předkládající soud konkrétně táže, zda fakt, že Česká republika změnila své vnitrostátní právní předpisy o odpadech ještě před přijetím směrnice 2012/19, může být tomuto státu přičten v souvislosti se vznikem jeho odpovědnosti v důsledku rozporu těchto vnitrostátních právních předpisů s uvedenou směrnicí.
- 73 Pro účely odpovědi na tuto otázku je třeba poukázat na to, že samotná směrnice 2012/19 stanoví v čl. 24 odst. 1 lhůtu, a sice 14. února 2014, po jejímž uplynutí musí v členských státech být již v účinnosti právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí.
- 74 V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že i když se směrnice 2012/19 jako taková použije *ratione temporis* od 13. srpna 2012, nelze podle ustálené judikatury Soudního dvora vzhledem k tomu, že účelem lhůty uvedené v předchozím bodě je zejména poskytnout členským státům čas nezbytný k přijetí opatření k provedení směrnice, těmto státům vytýkat, že danou směrnicí neprovedly do svého právního řádu před uplynutím uvedené lhůty. To nic nemění na tom, že členským státům přísluší přijmout opatření nezbytná k zajištění toho, že výsledku stanoveného směrnicí bude dosaženo k okamžiku uplynutí této lhůty, právě během lhůty k jejímu provedení (rozsudky ze dne 18. prosince 1997, *Inter-Environnement Wallonie*, C-129/96, EU:C:1997:628, body 43 a 44, a ze dne 27. října 2016, *Milev*, C-439/16 PPU, EU:C:2016:818, body 30 a 31).

- 75 Z toho podle rovněž ustálené judikatury vyplývá, že v době běhu lhůty k provedení směrnice se členské státy, kterým je daná směrnice určena, musí zdržet přijímání předpisů, které by mohly vážně ohrozit výsledek stanovený touto směrnicí (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 18. prosince 1997, *Inter-Environnement Wallonie*, C-129/96, EU:C:1997:628, bod 45, a ze dne 13. listopadu 2019, *Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė*, C-2/18, EU:C:2019:962, bod 55).
- 76 V projednávané věci byl § 37p zákona o odpadech přijat ještě dříve, než byla tato směrnice přijata a zveřejněna v *Úředním věstníku Evropské unie*, takže lhůta k provedení ještě nezačala běžet, a dříve než uvedená směrnice mohla vyvolávat právní účinky vůči členským státům, kterým je určena.
- 77 České republice tudíž nelze vytýkat jednání v rozporu s judikaturou připomenutou v bodě 75 tohoto rozsudku.
- 78 Z toho vyplývá, že vložení § 37p, kterým se zavádí odpovědnost uživatelů za financování nákladů spojených s nakládáním s odpadem z fotovoltaických panelů uvedených na trh do 1. ledna 2013, do zákona o odpadech více než měsíc před přijetím směrnice 2012/19, nemůže jako takové představovat dostatečně závažné porušení unijního práva.
- 79 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na druhou otázku odpovědět, že unijní právo musí být vykládáno v tom smyslu, že skutečnost, že členský stát přijal právní předpisy, které jsou v rozporu s unijní směrnicí, před přijetím této směrnice, nepředstavuje jako taková porušení unijního práva, protože dosažení výsledku stanoveného uvedenou směrnicí nelze považovat za vážně ohrožené, dokud se tato směrnice nestane součástí unijního právního řádu.

K nákladům řízení

- 80 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 13 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/19/EU ze dne 4. července 2012 o odpadních elektrických a elektronických zařízeních (OEEZ) je v rozsahu, v němž povinnost financovat náklady spojené s nakládáním s odpadem z fotovoltaických panelů uvedených na trh v době mezi 13. srpnem 2005 a 13. srpnem 2012 ukládá výrobcům, neplatný.**

Článek 13 odst. 1 směrnice 2012/19 musí být vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, kterou se povinnost financovat náklady spojené s nakládáním s odpadem z fotovoltaických panelů uvedených na trh v době od 13. srpna 2012, kdy tato směrnice vstoupila v platnost, ukládá uživatelům těchto panelů, a nikoli jejich výrobcům.

2) Unijní právo musí být vykládáno v tom smyslu, že skutečnost, že členský stát přijal právní předpisy, které jsou v rozporu s unijní směrnicí, před přijetím této směrnice, nepředstavuje jako taková porušení unijního práva, protože dosažení výsledku stanoveného uvedenou směrnicí nelze považovat za vážně ohrožené, dokud se tato směrnice nestane součástí unijního právního řádu.

Lenaerts	Bay Larsen	Arabadžev
Prechal	Jürimäe	Lycourgos
Regan	Jääskinen	Ziemele
Passer	Ilešič	von Danwitz
Safjan	Kumin	Wahl

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 25. ledna 2022.

Vedoucí soudní kanceláře
A. Calot Escobar

Předseda
K. Lenaerts